

- H. Bonset, *Didactische aanpak van het analyseren van literaire proza-teksten in havo-vwo*. In: *Levende Talen*, nummer 284.
- A. J. S. van Dam, *De ons gepresenteerde leerplannen*. In: *Vernieuwing van opvoeding en onderwijs*, nummer 265.
- Didactische handleiding voor de leraar in de moedertaal*, Groningen z.j.³.
- (Van Gelder) Tessel Pollmann, *Lastige onderwijs-hoogleraar Van Gelder*: 'wat mij frustreert is het gebrek aan haast dat men heeft'. In: *Vrij Nederland*, 7 februari 1970.
- H. U. Jessurun d'Oliveira, *In het Spinhuis*. In: *Tirade*, januari 1961.
- P. Kuyer, *Literatuuronderwijs*. In: *Materialistische literatuurkritiek*. Uitgave van het Instituut voor algemene literatuurwetenschap te Utrecht, februari 1970.
- P. Kuyer, P. Dijkstra, W. Pieters, *Jij leest niet maar zij en wat doen we eraan*. Lezen en laten lezen in de eerste klas van het vwo. In: *Moer* 1972/1.
- G. Verhaak, *Middelbare-schooljeugd en lektuur*. Het rapport van het Hoogveld Instituut voor lektuur van de middelbare-schooljeugd, 's-Hertogenbosch 1964.
- Voorstel leerplan Rijksscholen*, 's-Gravenhage 1968.
- G. van Westerloo, J. Phaff, *De boeken van Hugo de Groot: Wolkers, Bomans en Blyton*. In: *Vrij Nederland*, 26 februari 1972.
- G. J. Westhoff, *'Inzicht in en kennis van literatuur'*. In: *Levende Talen*, nummer 278.

HET TABOE VAN EN IN HET KINDERBOEK

Pim van Oostrum

Het taboe van en in het kinderboek komt voort uit de maatschappij-waarin-wij-leven. En als zodanig is het een probleem dat niet afzonderlijk op te lossen is. Dat is echter geen reden om er niet over te spreken.

HET TABOE VAN HET KINDERBOEK

Kinderboeken (waaronder we hier de zogenaamde 'leesboeken' verstaan, geen jeugd-encyclopedieën e.d.) zijn traditioneel 'maar kinderboeken'. Volwassenen houden er zich slechts als ouder of beroepshalve mee bezig.

Misschien worden kinderboeken niet au sérieux genomen door twee op elkaar inspelen-de factoren.

Aan de ene kant leverden volwassenen de prestatie groot te worden, raakten daarmee het kind in zichzelf kwijt (fantasie en spel worden maatschappelijk laag gehonoreerd) en lezen dus geen kinderboeken meer.

Aan de andere kant zijn kinderboeken niet zo dat er een beroep wordt gedaan op de kinderlijke potenties van volwassenene.

En 99% van de kinderboeken is niet zo dat volwassenen zich er uit morele overwegingen mee bezig zouden moeten houden.

HET TABOE IN HET KINDERBOEK

Met wat voor werkelijkheid worden kinderen in de voor hen bestemde boeken geconfronteerd? Ze krijgen een wereld op schaal aangeboden, een wereld vol zwart-wit. Alles wat met onze driftmatige natuur te maken heeft wordt doodgezwegen.

Is dat hun realiteit?

Volwassenen gaan ervan uit dat kinderen behoefte hebben aan zekerheid, ook in hun lektuur. Die zekerheid wordt gevonden in het aanbieden van op stereotiepen gebouwde identificatiemodellen. Een identificatie naar boven toe. De eigen realiteit van kinderen wordt miskend.

Kinderboeken zouden kinderen inzicht in zichzelf moeten geven, hun moeten leren zich in te leven in anderen, een kritisch denkvermogen moeten stimuleren en daarmee de weg naar verdraagzaamheid vrijmaken.

DE SAMENHANG TUSSEN TEKST EN BEELD

Hans Vergeer

*Once or twice she had peeped into the book
her sister was reading, but it had no pictures
or conversations in it,
and where is the use of a book,
thought Alice,
without pictures or conversations?
(Lewis Carroll. Alice in Wonderland)*

1. EEN BIGGETJE ZOEKT HET GELUK

De kleine Ainya zit in de tweede klas van het basisonderwijs. Aandachtig volgen haar blauwe oogjes de tekst van het boekje dat ze aan het lezen is. Het heet *Valentijn* en is geschreven door Arnold Lobel, die de tekst met eigen tekeningen verlucht heeft. Laten we even over het rechterschoudertje van Ainya meelesen. Valentijn is een biggetje dat net als alle andere biggetjes het liefst in de modder ligt. Maar de boerin krijgt een aanval van schoonmaakwoede en ook zijn heerlijke modderpoel moet eraan geloven. Het is nu veel te netjes voor Valentijn en nog dezelfde avond loopt hij van huis weg, op zoek naar het ideaal, de modderpoel.

Maar uit het heerlijke moeras verjagen de andere dieren hem en ook op de vuilnisbelt vindt hij zijn geluk niet. Want, zo leven we op bladzijde 33: